

บทที่ 3

การผลิตยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์

ฤดูกาลเพาะปลูก

สำหรับฤดูกาลเพาะปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ แบ่งออกเป็น 2 รุ่น ดังนี้

- รุ่นปกติ หรือ เรียกว่า "ชานา" และ "ยาฤดูแล้ง" เริ่มปลูก ตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงมกราคม
 - รุ่นต้นฤดู เรียกว่า "ยาฝน" เริ่มปลูกตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึง กันยายน
- ใบยาสูบที่ได้จากการปลูกนี้มีคุณภาพดีกว่า ใบยาสูบที่ได้จากปลูกรุ่นปกติ

แหล่งเพาะปลูก

ประเทศไทยมีการปลูกยาสูบทั่วไปในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากสภาพที่ดินและภูมิอากาศรวมทั้งคุณภาพของสาร Nicotine ($C^{10} H^{14} N^2$) ใบยาที่ปลูกในแถบนั้นจะมีคุณภาพดีกว่าในภาคอื่น ๆ ส่วนการปลูกใบยาในภาคอื่น ๆ นั้นอาจมีบ้างเพียงเล็กน้อย

ตามประกาศของกรมสรรพสามิต (เรื่องกำหนดให้ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบใช้พันธุ์ยาสูบ) ฉบับที่ 1-12 กำหนดให้ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ ให้ทำการเพาะปลูกได้เฉพาะท้องที่ 10 จังหวัด คือ ตาก นครราชสีมา เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย นครพนม อุดรดิตถ์ มุกดาหาร กำแพงเพชร และพิจิตร

สำหรับจังหวัดที่มีการปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ปกติเป็นจำนวนมากที่สุดคือ สุโขทัย รองลงมาได้แก่ เพชรบูรณ์ อุดรดิตถ์ ตามลำดับ สำหรับจังหวัดที่มีการปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ ฤดูฝนมากที่สุด (ตารางที่ 8) คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ รองลงมา ได้แก่ อุดรดิตถ์ และสุโขทัย ตามลำดับ

สภาพของดินและภูมิอากาศที่ใช้ปลูก

ยาสูบสามารถปลูกได้ในสภาพพื้นดินตั้งแต่เลวที่สุดถึงสภาพพื้นดินที่ดีที่สุด แต่จะแตกต่างกันในด้านความเจริญเติบโตและคุณภาพใบยาสูบ ดินที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกโดยทั่วไปควรจะต้องเป็นดินที่มีโครงสร้างโปร่ง เพื่อให้ระบายน้ำได้ดี ระดับน้ำในดินควรอยู่ลึกเกิน 2 ฟุต มีอินทรีย์วัตถุปานกลาง หรือปริมาณธาตุอาหารต่าง ๆ พอสมควรไม่มากหรือน้อยเกินไป ถ้าหากดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ เช่น สภาพดินทรายจัดจะทำให้ใบยาสูบบาง สีเหลืองซีด เนื้อน้อย และกลั่นอ่อน แต่ถ้าเป็นดินเหนียวหรือค่อนข้างเหนียวจะทำให้ใบยาสูบหนา สีเข้ม เนื้อมาก ยางมากและกลั่นหอมขึ้น ดินที่เหมาะสมควรเป็นกรดปานกลางถึงอ่อนหรือ PH (PH เป็นหน่วยของระดับความเป็นกรดเป็นด่าง โดยกรดจะมีระดับ PH 1-7 และด่างจะมีระดับ PH 7-14) ประมาณ 5.5-6.5 แต่อย่างไรก็ตาม สภาพดินที่เหมาะสมที่สุดจะแตกต่างกันสำหรับยาสูบแต่ละพันธุ์ด้วย เช่น ยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ต้องการดินที่มีอินทรีย์วัตถุมากและมีฟอสเฟตสูง และ สำหรับยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ฤดูฝนควรเลือกที่ดินที่เป็นที่ดอน ดินที่เหมาะสมในการปลูกควรเป็นดินร่วนปนทราย

นอกจากสภาพของดินที่จะแตกต่างกันสำหรับยาสูบแต่ละพันธุ์แล้ว อุณหภูมิ ระยะเวลา แสง ปริมาณน้ำฝน และปริมาณความชื้นในอากาศก็แตกต่างกันด้วย แต่โดยทั่วไปแล้วสภาพภูมิอากาศในการปลูกยาสูบ คือ อุณหภูมิระหว่าง 24-27 องศาเซลเซียส ถ้าอากาศร้อนจัด เช่น อุณหภูมิเกินกว่า 38 องศาเซลเซียสขึ้นไปจะทำให้ใบยาสูบมีอัน (Scald) โครงสร้างใบยาสูบทึบ หรืออุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียสลงไป อาจจะทำให้ยาสูบชะงักการเจริญ

เติบโตได้ เนื่องจากรากหยุดดูดน้ำและอาหาร นอกจากนี้ยาสูบไม่ชอบพื้นที่ที่ฝนตกชุก โดยเฉพาะในระยะที่ใบยาสูบกำลังแก่จัด เพราะน้ำฝนที่ตกลงมากระทบใบยาสูบจะชะล้างสารเคมีที่ติดอยู่กับใบออกไปทำให้กลิ่นหอมน้อยลง ประกอบกับการที่มีฝนตกจะทำให้อากาศมีลักษณะอับชื้นซึ่งอาจจะก่อให้เกิดโรคระบาดได้ง่าย ดังนั้นในช่วงระหว่างการเก็บเกี่ยวใบยา และการบ่มควรเป็นช่วงที่ไม่มีฝนตก

ขั้นตอนการปลูกและเก็บเกี่ยวยาสูบ

การเพาะกล้ายาสูบ

การปลูกยาสูบจะเริ่มต้นจากการเพาะกล้าในแปลงเพาะปลูกเสียก่อน เมื่อเมล็ดยาสูบงอกเริ่มมีขนาดพอสมควรแล้วจึงจะถอนไปปลูกในไร่ การเพาะกล้ายาสูบถือเป็นงานสำคัญอันดับแรกของการปลูกยาสูบ ถ้าการเพาะกล้ายาสูบเกิดผิดพลาด เช่น ได้ต้นกล้าไม่ครบตามปริมาณที่กำหนดหรือ ได้ต้นกล้าที่ไม่แข็งแรงไปปลูก ก็จะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องผลผลิตตามมา ซึ่งถ้าหากมีการช่อมกล้าเพียง 10 % ก็จะทำให้ผลผลิตลดลงได้ถึง 5 % ดังนั้นปัญหาสำคัญในการเพาะกล้ายาสูบก็คือ ทำอย่างไรจึงจะได้ต้นกล้าที่แข็งแรง เมื่อนำไปปลูกแล้วมีการช่อมกล้าน้อยที่สุด หรือไม่ต้องช่อมเลย รวมทั้งมีต้นทุนการเพาะไม่สูงจนเกินไป ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะสามารถแก้ไขได้ โดยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การกำหนดระยะเวลา การกำหนดระยะเวลาเพาะกล้ายาสูบจะต้องสัมพันธ์กับระยะเวลาที่จะปลูกในไร่ กล่าวคือ เมื่อกำหนดระยะเวลาปลูกในไร่แล้วจึงจะลงมือทำการเพาะกล้าในแปลงเพาะได้ เช่น ถ้าจะปลูกในไร่ระหว่างเดือนกันยายนถึงตุลาคม ก็ควรหว่านเมล็ดยาสูบในแปลงเพาะก่อนวันปลูกในไร่เป็นเวลา 30-40 วันเป็นอย่างสูง และถ้าจะปลูกในเดือนพฤศจิกายนก็ควรหว่านเมล็ดก่อนวันปลูกเป็นเวลา 35-45 วัน

2. การเลือกสถานที่ทำแปลงเพาะ การเลือกสถานที่ทำแปลงเพาะ ควรพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

- เป็นพื้นที่สูง น้ำท่วมไม่ถึง
- เป็นดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์พอควร ระบายน้ำได้ดี พื้นที่ควรลาดเทเล็กน้อย ซึ่งทำให้น้ำไม่ขัง
- ถ้าเป็นที่ดินที่เคยปลูกยาสูบมาก่อน ก็ควรเป็นพื้นที่ที่หยุดปลูกยาสูบมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี และไม่ควรใช้ส่วนผักเก่า ๆ มาทำแปลงเพาะปลูกยาสูบ เพราะสภาพดินจะจัด
- อยู่ไกลแหล่งน้ำสะอาดปราศจากเชื้อโรค น้ำสำหรับใช้รดต้นกล้าควรเป็นน้ำจากบ่อที่ขุดขึ้น
- เป็นที่โล่งแจ้ง ไม่มีร่มไม้ใหญ่ หรือสิ่งก่อสร้างบังแดด
- ดินควรมีอินทรีย์วัตถุที่พungแล้ว และมีฤทธิ์เป็นกรดอย่างอ่อน

3. การทำแปลงเพาะ เมื่อเลือกที่ทำแปลงเพาะได้แล้ว ให้ทำการไถหรือขุดดินให้ลึก 6-8 นิ้ว และตากแดดสัก 1-2 ครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูของกล้ายาสูบบางอย่าง ในพื้นที่ 1 ไร่ ควรทำแปลงเพาะขนาด 1x11 เมตร ได้ประมาณ 50-60 แปลง แต่ละแปลงเพาะทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก รอบ ๆ นอกของพื้นที่ที่ทำแปลงควรขุดร่องระบายน้ำกว้างประมาณ 2 เมตร ให้ลึกพอระบายน้ำออกได้สะดวก ในหนึ่งพื้นที่ควรแบ่งออกเป็นสองส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนหนึ่งควรมีแปลงเพาะ 15-25 แปลง และควรมีร่องระบายน้ำภายในระหว่างแปลงกว้างประมาณ 1 เมตร แต่ต้นกว่าร่องระบายน้ำรอบนอก

เมื่อขุดดินตากแดดครั้งสุดท้ายแล้ว ประมาณ 15-20 วัน ก็ให้ทำการปักหลักเขตแปลงเพาะ ทางเดินและร่องระบายน้ำโดยแบ่งเป็นทางเดินด้านหัวและด้านข้างกว้างประมาณ 2 เมตร ระหว่างแปลงมีทางเดินกว้างประมาณ 1 เมตร และทางเดินท้ายแปลงกว้างประมาณ 50 เซนติเมตร

หลังจากที่ทำการวัดขนาด และปักหลักแปลงเพาะตามต้องการแล้ว ก็ทำการแต่งแปลงเพาะ โดยทำการย่อยดินในแปลง ไม่ควรให้มีก้อนดินโตกว่าหัวแม่มืออยู่บนผิวน้ำของแปลงเพาะ ระดับร่วนซุยในแปลงเพาะจะต้องลึกลงอย่างน้อย 15 เซนติเมตร ปุ๋ยรองพื้นควรใส่ในอัตรา 2-4 กิโลกรัม ต่อ แปลงเพาะ 11 ตารางเมตร แล้วกลับปุ๋ยให้ขุกลึกจากผิวดินประมาณ 2-3 เซนติเมตร สูตรปุ๋ยที่ใช้ควรเป็น 3-10-8 ถ้าลักษณะของดินแปลงเพาะเป็นดินทรายก็ควรจะหาหน้าดินที่มีลักษณะเป็นดินร่วน และมีการระบายน้ำดีใส่กับหน้าแปลงหมาประมาณครึ่งนิ้ว

ก่อนหว่านเมล็ดเพาะกล้าควรทำการอบดินแปลงเพาะเพื่อกำจัดโรคแมลงในดินและวัชพืชต่าง ๆ ซึ่งสารเคมีที่ใช้ในการอบดินมีอยู่ด้วยกันหลายชนิด เช่น เมธิลโบรไมด์ (METHYL BROMIDE) การใช้ยาต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องอ่านวิธีใช้ให้เข้าใจอย่างดี เพราะยาแต่ละชนิดมีอันตรายต่อมนุษย์และพืช ถ้าใช้ไม่ถูกวิธี ก่อนที่จะอบดินควรรดน้ำในแปลงให้ชื้นพอสมควรแล้วคลุมด้วยผ้าพลาสติกชนิดหนา เมื่อปล่อยแก๊สอบดินประมาณ 24-28 ชั่วโมง และจะเปิดผ้าพลาสติกทิ้งไว้ 12-24 ชั่วโมง แล้วทำการหว่านเมล็ดได้เลย ลักษณะของแปลงเพาะยาสูบขนาดกว้าง 1 เมตร และยาว 11 เมตร ที่นิยมทำกันเมื่ออยู่ 2 แถบ คือ

การใช้ผ้าคลุมแปลงเพาะ ซึ่งมักจะทำกันในระหว่างฤดูฝน เพื่อป้องกันมิให้ฝนทำความเสียหาย ถ้าหว่านเมล็ดยาสูบใหม่ ๆ แล้วฤดูฝน เมล็ดยาสูบจะกระเด็นออกไปจากแปลงหรือไปรวมกันเป็นกระจุกทำให้ต้นกล้าออกน้อย หรือความหนาแน่นของต้นกล้าไม่สม่ำเสมอ ถ้าฝนตกหนักอาจทำให้ต้นกล้าที่ยังอ่อนเมื่อการชำ ต้นหัก ใบฉีกขาด หรือทำให้แปลงเพาะขึ้นและเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคได้ ผ้าคลุมแปลงเพาะมักจะใช้ผ้าดิบกว้าง 1.20 เมตร ยาว 11.50 เมตร ทำหุติดกับริมผ้าทั้ง 2 ข้าง สำหรับร้อยลวด ผ้าคลุมแปลงที่ถูกฝนและขึ้นอยู่นาน ๆ จะเกิดราดำขึ้น ทำให้เปื่อย และขาดได้ง่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องข้อมผ้าคลุมแปลงเพาะเพื่อป้องกันรา และทำให้ใช้ได้นานซึ่งวัสดุที่ใช้ในการข้อม คือ สบู่กรดอย่างละย 1 กิโลกรัม ผสมกับปูนสี 1.5 กิโลกรัม ต่อน้ำ 100 ลิตร

การใช้แกลบหรือฟางสับหว่านกลบเมล็ด วิธีนี้มักจะปฏิบัติกันในแปลงเพาะในระยะ ปลายฤดูฝนหรือต้นฤดูหนาวเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผ้าคลุมแปลงและอุปกรณ์อื่น ๆ แต่ วิธีนี้อาจจะเสี่ยง สำหรับการทำแปลงเพาะในฤดูฝนก่อนที่จะทำการหว่านหน้าแปลงเพาะควรต้อน หรือหนึ่งแกลบเสียก่อนเพื่อทำลายเชื้อ โรคบางชนิดที่ติดมากับเปลือกข้าว

4. การหว่านเมล็ดข้าวสาลีในแปลงเพาะและการปฏิบัติดูแลรักษา ก่อนที่จะหว่าน เมล็ดข้าวสาลี ควรปฏิบัติดังนี้

- หาเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ด เพื่อประโยชน์ในการประมาณน้ำหนักของ เมล็ดข้าวสาลีที่จะหว่านในแปลงเพาะแต่ละแปลง ซึ่งเปอร์เซ็นต์ความงอกควรมีเกินกว่า 90 % ขึ้นไป

- ทำลายเชื้อโรคที่อาจติดมากับเมล็ดซึ่งทำได้ 2 วิธี คือ

1. ล้างเมล็ดข้าวสาลีด้วยน้ำยาซิลเวอร์ไนเตรท (SILVER NITRATE) โดยใช้ซิลเวอร์ไนเตรท 1 กรัม ผสมน้ำสะอาด 1 ลิตร คนให้ซิลเวอร์ไนเตรทละลายในน้ำให้หมดและใช้อ่างเซรามิคเคลือบมันเป็นภาชนะ เอาเมล็ดข้าวสาลีใส่ห่อผ้าขาวบาง แล้วผูกผ้าขาวบางพอหลวม ๆ แล้วจุ่มลงในน้ำยาที่เตรียมไว้ให้น้ำยาท่วมเพียงปรึ่ม ๆ พลิกห่อในน้ำยาซึมเข้าไปได้อย่างทั่วถึงประมาณ 10-15 นาที จึงยกห่อออก แล้วนำไปล้างในน้ำสะอาดเป็นเวลา 5-10 นาที และควรเปลี่ยนน้ำ 2-3 ครั้ง ยกห่อขึ้นจากน้ำรอจนกระทั่งน้ำเกือบจะระเหยแล้ว จึงแกะห่อออกเกลี่ยเมล็ดข้าวสาลีให้แผ่กระจายออกไปผึ่งลมในที่ร่ม หรือในที่ที่มีแสงแดดอ่อน ๆ จนเมล็ดแห้งแล้วเก็บเมล็ดใส่ภาชนะปิดฝาให้แน่น การล้างเมล็ดควรทำต่อเมื่อใกล้ฤดูเพาะปลูกไม่ควรเก็บไว้นาน เพราะอาจทำให้เปอร์เซ็นต์ความงอกลดต่ำลง

2. การคลุกเมล็ดข้าวสาลีกับยาออร์โธไซด์ (ORTHOXIDE) 50 โดยใช้เมล็ดข้าวสาลี 1 กิโลกรัม ต่อยาออร์โธไซด์ 50 จำนวน 3 กรัม และคลุกเคล้ากันให้ทั่วแล้วใช้เมล็ด

หว่าน ได้ทันที

การหว่านเมล็ดที่นิยมปฏิบัติกันมีอยู่ 2 วิธี คือ

1. หว่านแห้ง ใช้เมล็ดชาสูบผสมกับขี้เถ้าละเอียดในอัตราส่วนเมล็ดชาสูบ 1-2 กรัม ต่อขี้เถ้าละเอียดครึ่งลิตรต่อแปลงเพาะ 11 ตารางเมตร (เมล็ดชาสูบ 1 กรัม มีเมล็ดอยู่ประมาณ 8,000-10,000 เมล็ด) และควรคลุกยาฆ่าแมลงไปด้วยเพื่อป้องกันมดมาขบเมล็ดก่อนที่เมล็ดจะงอก เมื่อเคล้าเมล็ดกับขี้เถ้าให้เข้ากันดีแล้วใช้มือหว่านให้ทั่วทั้งแปลง โดยหว่านทีละครึ่งแปลง

2. หว่านเปียก ใช้บัวรดน้ำที่มีรูฝักบัว โดนที่เมล็ดชาสูบจะลุดออกจากรูฝักบัวได้ใส่น้ำให้เกือบเต็ม เอาเมล็ดชาสูบหนัก 1-2 กรัม ใส่ลงไป และควรผสมยาฆ่าแมลงลงไปด้วย คนเมล็ดชาสูบให้กระจายแล้ว รีบรดลงไปเ็นแปลงเพาะให้ทั่ว และสม่ำเสมอ

เมื่อหว่านเมล็ดชาสูบแล้ว ก็ต้องรดน้ำ โดยใช้บัวรดน้ำชนิดที่มีรูฝักบัวละเอียดรดจนดินชุ่ม ในวันที่แดดจัดจะต้องให้น้ำอย่างน้อย 4 ครั้งต่อวัน ในระยะสัปดาห์แรก หลังจากวันหว่านควรระวังแปลงเพาะขณะที่มีฝนตกหนัก ถ้ามีน้ำขังต้องระบายน้ำออก ที่กล้าชาสูบอาจมีดินเกาะอยู่ควรร้างออกโดยใช้บัวรดน้ำ เมื่อกล้าโตแล้ว ควรลดปริมาณการให้น้ำลงโดยเฉพาะ 2 สัปดาห์ก่อนทำการย้ายปลูกจะต้องงดการให้น้ำแก่ต้นกล้าเป็นระยะ ๆ เพื่อเตรียมตัวให้ต้นกล้ามีความแข็งแรงสามารถทนต่อสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ หลังการย้ายปลูกในไร่ได้ดี ซึ่งมีหลักในการปฏิบัติคือ งดให้น้ำแก่ต้นกล้า จนต้นกล้าแสดงอาการเหี่ยวในตอนเช้าก่อน 9.00 ถึง 10.00 น. แต่ไม่ควรงดการให้น้ำนานจนเกินไปอาจทำให้ต้นกล้าในแปลงเพาะเสียหายได้จากการทดลองของสถานีชาสูบแม่โจ้พบว่า การให้น้ำแก่ต้นกล้าชาสูบ โดยควบคุมความชื้นไม่น้อยกว่า 40 % เมื่ออายุตั้งแต่ 30 วัน เป็นต้นไป จะได้ต้นกล้าที่มีลักษณะดี มีรากฝอยมาก

เมื่อต้นกล้าอายุสูงออกแล้ว ประมาณ 10-15 วัน ควรพ่นยาป้องกันโรคและแมลงที่อาจเกิดขึ้นมาในแปลงเพาะและไม่ควรรอให้โรค หรือแมลงเกิดขึ้นก่อน อันจะทำให้เกิดความเสียหายมากซึ่งมักนิยมใช้น้ำยาเบอร์โดมิกซ์เจอร์ (BORDEAUX MIXTURE)

น้ำยาเบอร์โดมิกซ์เจอร์ราคาค่อนข้างถูก เพราะทำการผสมเองโดยใช้จุลินทรีย์ 1.5 กิโลกรัม ปูนเดือด 1 กิโลกรัม ผสมน้ำ 100 ลิตร นอกจากนี้ก็มี แอนทราโคล (ANTRACOL) คาโคนิล (DACONIL) และซิงแนบ (ZINNAB) เป็นต้น ที่ใช้ป้องกัน และกำจัดโรคต่าง ๆ ในแปลงเพาะ

ปริมาณของน้ำยาที่พ่นในแปลงเพาะครั้งหนึ่ง ๆ ควรจะพ่นในอัตราน้ำ 2 ลิตร ต่อแปลงเพาะ 1 แปลง และพ่นซ้ำทุก ๆ 5-7 วันต่อครั้ง จนกว่าจะถอนต้นกล้าไปปลูกในไร่ ถ้ามีฝนตกหนักติดต่อกันบ่อยครั้ง ควรเพิ่มเวลาพ่นยาเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

5. การถอนย้ายต้นกล้าอายุสูงไปปลูกในไร่ การถอนย้ายต้นกล้าโดยทั่วไปแล้วจะถอนเมื่อต้นกล้าอายุได้ 30-60 วัน หลังจากหว่านเมล็ด ขนาดของต้นกล้าอายุสูงที่พอเหมาะสำหรับย้ายไปปลูกในไร่ ควรจะมีใบ 4-6 ใบ และมีความสูง 12-18 เซนติเมตร สุดแล้วแต่ฤดูปลูก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อควรปฏิบัติในการถอนกล้าอายุสูง มีดังนี้

1. ควรถอนกล้าตอนเช้ามีดหรือเวลาเย็นเมื่อแสงแดดอ่อน
2. รดน้ำในแปลงเพาะก่อนถอนต้นกล้า ให้ดินในแปลงเพาะชุ่มเสียก่อน จะถอนได้ง่ายขึ้น ลำต้น หรือใบ หรือรากไม่ขาดมาก
3. ก่อนถอนควรให้คนงานล้างมือด้วยสบู่ หรือน้ำยาไตรโซไคเดียม ฟอสเฟต (TRISODIUM PHOSPHATE)

4. การถอนควรเลือกถอนเฉพาะต้นกล้าที่โตได้ขนาด ส่วนต้นเล็กยังคงไว้ใหม่แปลง
5. ต้นกล้าที่เป็นโรค หรือไม่สมบูรณ์ประกอบให้ตัดทิ้งเสีย
6. เก็บเศษใบกล้าหรือต้นกล้าขนาดเล็กที่หลุดติดมาและร่วงอยู่บนแปลง ออกให้หมด สำหรับแปลงที่ต้องการเลี้ยงต้นกล้าไว้อีก แล้วรดน้ำแปลงเพาะให้ชุ่ม วันรุ่งขึ้น ก็ควรฉีดยาเบอร์โด (BORDEAUX) สักครั้งหนึ่ง หลังจากนั้น 5-7 วัน กล้าใหม่แปลงเพาะอาจถอนไปปลูกได้อีก

แปลงเพาะหนึ่งแปลงควรจะถอนต้นกล้าไปปลูกใหม่ได้อย่างน้อยจะเป็นเนื้อที่ 2 ไร่ และต้องพอสำหรับกล้าซ่อมที่จะต้องปลูกแทนต้นกล้าที่ตายไปในไร่ด้วยซึ่งมีโอกาส 10 % ดังนั้นการเตรียมแปลงเพาะเพื่อให้ได้กล้าเพียงพอควรต้องเพิ่มจำนวนแปลงเพาะขึ้นอีก ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์

6. การปฏิบัติหลังจากถอนต้นกล้าที่ต้องการออกจากแปลงเพาะ

- ก. ถอนต้นกล้าที่ค้างอยู่ในแปลงเพาะออกให้หมด ไม่ควรโยกกลับเพราะโรคที่ติดอยู่กับต้นกล้ายังสามารถอาศัยอยู่ในดินได้นาน **วิทยาลัย**
- ข. เก็บวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ยกให้หมด **EM** อื่นไหนที่ยังใช้ได้ก็เก็บไว้ใช้ในเปิดไป
- ค. ฝาคูลมแปลงเพาะ ฝาบลาสติกที่ใช้ในการอบดินในแปลงเพาะควรซักล้างด้วยน้ำสะอาด ตากให้แห้งแล้วนำไปเก็บไว้
- ง. ไถบริเวณแปลงเพาะทั้งหมดและตากแดดไว้ 1-2 ครั้ง
- จ. หว่านพืชตระกูลถั่วคลุมดินไว้

การเตรียมดิน

ดินที่ใช้ปลูกควรเลือกดินร่วนปนทราย ไม่มีเกลือ ระบายน้ำดี ดังนั้นต้องไถดินให้ลึก ประมาณ 8-10 นิ้ว ตากแดดทิ้งไว้ 7-10 วัน ขึ้นแปลงทำร่องระบายน้ำได้สะดวก เมื่อมีฝนตกหนัก แปลงกว้าง 1.5 เมตร สูงประมาณ 8-10 นิ้ว และ ขวางตามสะดวก ร่องแปลง หรือระยะห่างแต่ละแปลงห่างกัน 50 เซนติเมตร หรือประมาณ 1 คอก

ระยะปลูก

ระยะปลูกควรปลูกให้หลุมอยู่ห่างจากขอบแปลง 30 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้น 60 เซนติเมตร และระหว่างแถว 1 เมตร ต้นยาสูบจะได้รับแสงแดด และอาหารในดินอย่างเพียงพอ และการปลูกควรให้ยอดกล้าโผล่ขึ้นมาจากดินที่กลบ 1-2 นิ้ว

การใส่ปุ๋ยและการให้น้ำ

สูตรปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้ คือ 4:16:24 + 4 MgO (แมกนีเซียมออกไซด์) + 0.5B (โบรอน) โดยใส่เป็นปุ๋ยรองพื้น ซึ่งอัตราการใส่อยู่ในระหว่าง 60-100 กิโลกรัมต่อไร่ ควรใส่หลังจากการปลูกแล้ว 2 อาทิตย์ โดยฝังปุ๋ยรอบ ๆ ต้นยาสูบประมาณ 1 ฝ่ามือ สักระดับปลายราก ส่วนปุ๋ยเร่งใช้ปุ๋ยแคลเซียมแอมโมเนียมไนเตรท (CALCIUM AMMONIUM NITRATE) สูตร 26 หรือ 27:0:0 อัตราระหว่าง 30-50 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่พร้อมกับปุ๋ยรองพื้นโดยวิธีละลายน้ำ ใช้ปุ๋ยประมาณ 1-1.5 กระป๋องผสมละลายน้ำ 1 ปีป รดต้นละ 2 กระป๋องผสม อย่าให้ถูกใบยาสูบแล้วรดน้ำตามอีกครั้งหนึ่ง

การให้น้ำแก่ยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์นั้น ควรให้น้ำในอาทิตย์แรก 1-2 ครั้ง เพื่อให้ต้นยาสูบตั้งตัวติดเท่านั้น ต่อมาหลังจากต้นยาสูบมีอายุ 20-25 วัน จึงให้น้ำชุ่มทั้งแปลง และหยุด

ให้นำก่อนเก็บใบยาสด 7-10 วัน

การตอนยอดและหน่อ

การตอนยอดและหน่อต้นยาสูบเป็นการตัดธาตุอาหารต่าง ๆ ที่จะไปเสริมสร้างส่วนที่เป็นดอกและเมล็ด ทำให้ธาตุอาหารเหล่านั้นกลับมาบำรุงใบให้เจริญเติบโตมากขึ้น โดยการตัดหรือหักยอดและหน่อทิ้งไป การตอนยอดจะต้องพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของต้นยาสูบ และคำนึงถึงใบยาสดที่เหลือใบบนสุดจะต้องขายได้ด้วย ระยะเวลาในการตอนยอดควรตอนเมื่อดอกเริ่มบาน 3-4 ดอก ส่วนแขนงหรือหน่อควรปลิดทิ้งทันที และใช้น้ำมันมะพร้าวทาหน่อ

การเก็บใบยา

การเก็บใบยาสดเป็นสิ่งที่ชาวไร่ควรระมัดระวังอย่างยิ่งเพราะคุณภาพใบยาแห่งนั้นขึ้นอยู่กับความสุกและความแก่ของใบยาสดเป็นส่วนใหญ่ เมื่อต้นยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ส์อายุ 60-75 วัน ใบยาล่างจะแก่และสุกพอที่จะเก็บบ่มได้ โดยใบยาที่จะเก็บควรมีสีกระดิ่งงามเหลืองผิว และขอบใบยาจะย่นสาก ปลายใบลู่ ก้านใบจะค่อนข้างไปทางเขียวอ่อนถึงขาว การเก็บควรเก็บครั้งละ 2-3 ใบ เก็บแต่ละครั้งระยะห่างกัน 7-10 วัน โดยให้เก็บในตอนเช้าอย่าเก็บใบยาในขณะฝนตก เพราะน้ำฝนจะชะล้างยาที่ติดอยู่บนใบยาออกไปมาก เมื่อบ่มแล้วใบยาจะไม่มีเนื้อ และกลิ่น เมื่อเก็บใบยาแล้วนำใบยามาแยกเป็นหม้อขาดัน ขากกลาง และขายอดให้มีขนาดสั้นยาวเท่า ๆ กัน นำเข้ามาเสียบในไม้เสียบ โดยเสียบเป็นคู่ ๆ หลังใบชนกันแต่ละคู่ห่างกัน 1-2 เซนติเมตร หรือ 1 นิ้วมือ

การบ่มใบยา

ใบยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ส์ เป็นใบยาสูบประเภทบ่มด้วยอากาศ (Air-Cured) ตั้ง

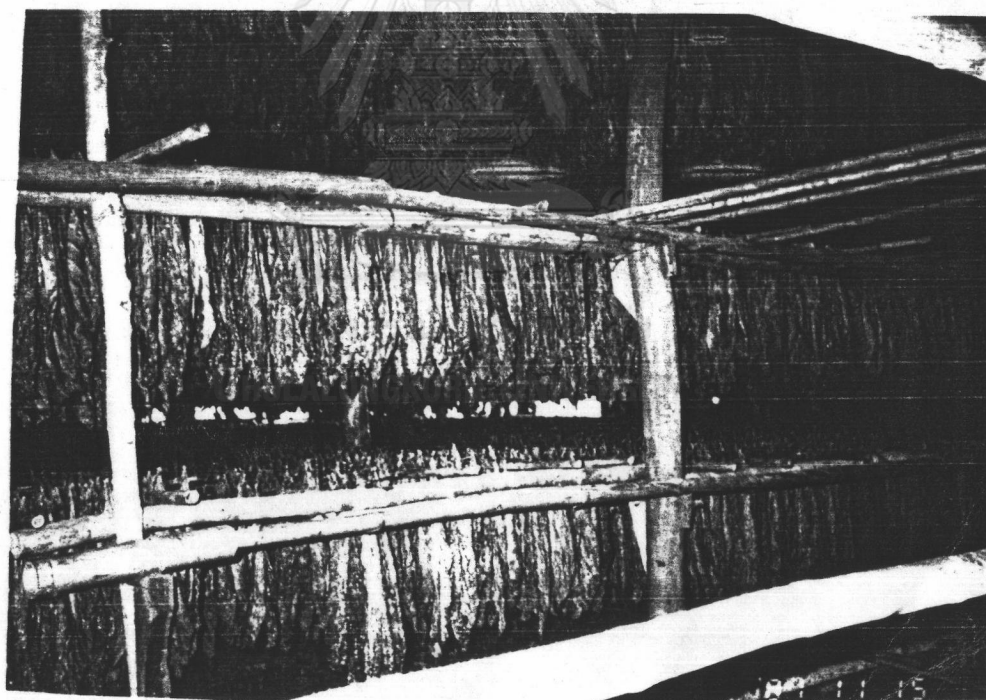
นั้นโรงบ่มอาจจะใช้ไต้ถุนบ้านเป็นโรงเรือนสำหรับบ่ม โดยไต้ถุนจะต้องสูงประมาณ 1.50 เมตรขึ้นไป พื้นดินเรียบเสมอ น้ำไม่ขัง ไม่อยู่ใกล้สิ่งปฏิกูลกองขยะ ทำฝาทั้งอย่างมิดชิด ทำร่องระบายอากาศให้เปิดปิดได้ 1 ใน 3 ของฝาทุกด้าน นอกจากไต้ถุนบ้านแล้วยังมีโรงเรือนเฉพาะแบบกึ่งถาวรซึ่งจะบ่มได้โดยสะดวกกว่า เพราะสามารถควบคุมความชื้น ตลอดจนการถ่ายเทอากาศได้ดีกว่า ถ้าปลูกใบยาสูบ 1 ไร่ ก็ควรสร้างโรงเรือนขนาด 4x5.5x5.5 เมตร พื้นโรงเรือนควรใช้อิฐ ทราช ปูรองพื้นไว้สำหรับเมื่ออากาศแห้งจัดจะได้ใช้น้ำราดพื้นเพิ่มความชื้นในโรงบ่มได้

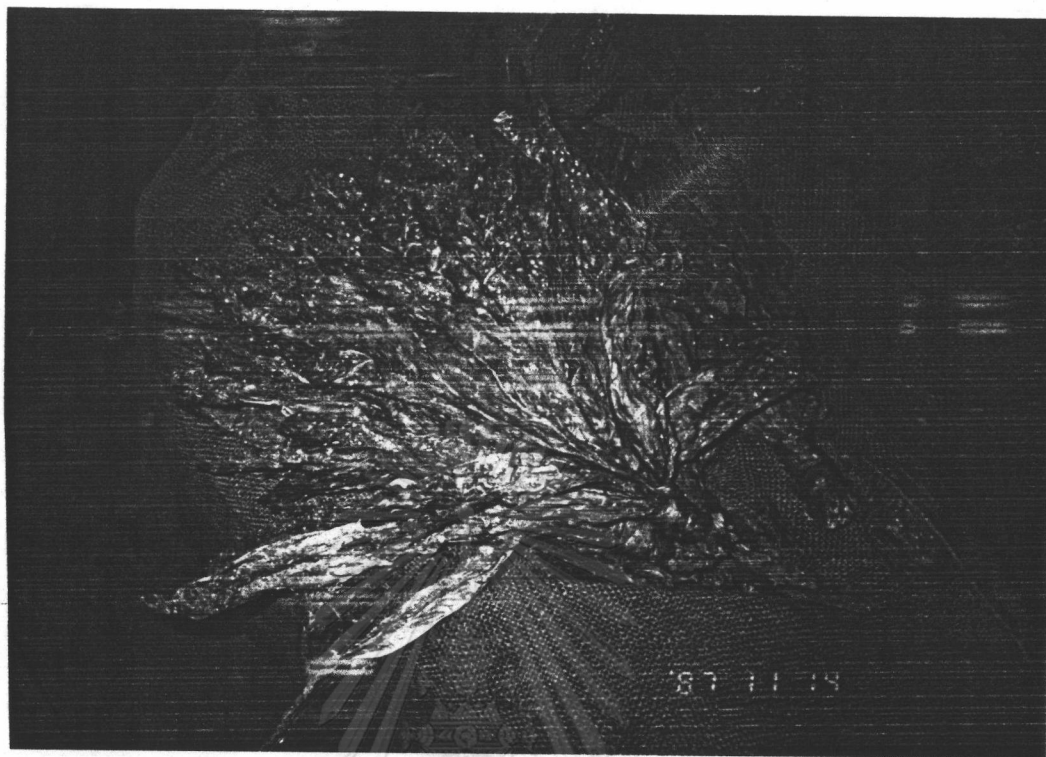
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนภาพที่ 3.1 แสดงพื้นที่ปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ฤดูฝน

แผนภาพที่ 3.2 แสดงถึงโรงบ่มใบยาสูบระยะทำกำนแห้ง

แผนภาพที่ 3.3 แสดงใบสาสูบแห้งพันธุ์เบอร์เลย์ฤดูฝนที่ผ่านการบ่มแล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนภาพที่ 3.4 แสดงถึงสถานที่รับซื้อ ไบชาเบอร์เลย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิธีการบ่มใบยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์มีระยะการบ่มดังนี้

1. ระยะทำสีเหลือง เป็นระยะแรกของการบ่ม ต้องการให้ใบยาเขียวตัว และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ใช้เวลาประมาณ 4-5 วัน
2. ระยะทำสีน้ำตาล จากสีเหลืองใบยาจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลพร้อมทั้งเนื้อใบยาค่อย ๆ แห้งไป ใช้เวลาประมาณ 10-12 วัน ระยะนี้ถ้าหากความชื้นสัมพัทธ์ในโรงเรือนต่ำกว่า 55 % ต้องเปิดช่องระบายอากาศทั้งหมด และใช้น้ำราดพื้นโรงเรือนเพราะว่าความชื้นต่ำทำให้ใบยาแห้งเร็วเกินไป เป็นสีเหลืองซีด คละอมเขียว ถ้าความชื้นสูงเกินไป ในกรณีฝนตกมากใบยาจะระเหยน้ำไม่สะดวกหรืออาจเน่าได้ จึงควรปิดโรงเรือนให้สนิท
3. ระยะทำก้านแห้ง เมื่อถึงระยะนี้จะได้ใบยาสีน้ำตาลคงที่เหลืองแต่ก้านใบเท่านั้นที่ยังไม่แห้ง จึงควรเปิดช่องระบายอากาศให้เต็มที่ ถ้าความชื้นภายนอกไม่สูงกว่าภายใน เพื่อทำให้ก้านแห้งเร็วขึ้น ใช้เวลาในการบ่มประมาณ 12-20 วัน

การนำใบยาแห้งออกจากโรงเรือน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ใบยาที่จะนำออกจากโรงเรือน ต้องอยู่ในสภาพที่แห้งจัด แต่ไม่ถึงกับกรอบ และโดยเฉพาะที่ก้านจะต้องแห้งสนิทด้วย เพราะจะปลอดภัยจากการเน่าหรือเป็นราขึ้นในกองใบยา
2. เวลาที่นำใบยาออกจากโรงเรือน ควรเป็นเวลาที่มีอากาศปลอดโปร่ง มีแสงแดด
3. นำใบยาแห้งไปกองไว้ในโรงเก็บ หรือพื้นบ้านที่ปูด้วยกระสอบ หรือผ้าสะอาด

ใบชาออกด้านนอกกอง แล้วคลุมด้วยกระสอบ หรือผ้าอีกครึ่ง และควรวแยกกองใบชาเป็นหมู่
เพื่อสะดวกในการตัดใบชาตอนหลัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY